

VIVES

RESEARCH CENTER FOR REGIONAL ECONOMICS

VIVES
BRIEFING
2017/01

‘America First!’ Wat is het banenverlies voor België en Europa?

Professor Hylke Vandenbussche,
in samenwerking met doctoraatsonderzoekers
William Connell, Wouter Simons en Elena Zaurino
KU Leuven, Faculteit Economie en Bedrijfswetenschappen

Deze briefing werd samengesteld op basis van VIVES Discussion Paper 57:
‘America First! What are the job losses for Europe?’

KU LEUVEN

Op vrijdag 20 januari werd Donald Trump ingehuldigd als 45ste president van de Verenigde Staten. De kans is groot dat Trump een meer protectionistisch handelsbeleid zal voeren waarbij hij de huidige tarieven op de invoer van goederen uit Europa en andere landen zal verhogen.

Economisten wijzen er eendrachtig op dat protectionisme op lange termijn geen goede zaak is. Zeker niet voor belangrijke handelspartners van de VS, zoals de EU. Een verhoging van de Amerikaanse invoertarieven zal leiden tot een daling van de export vanuit de EU naar de VS. Minder export vanuit Europa zal zich op zijn beurt vertalen in het verlies van Europese jobs. Vooral de meest open landen in Europa, zoals België, zullen daardoor getroffen worden.

In deze studie gaan we na wat het verlies van Belgische en Europese jobs kan zijn als Donald Trump zijn plannen voor meer gesloten Amerikaanse grenzen uitvoert. We ontwikkelen een methodologie die ons toelaat om alle mogelijke jobs verbonden aan de export naar de VS vanuit België in kaart te brengen. Vervolgens herhalen we de berekeningen voor elke andere EU-lidstaat en komen zo tot effecten voor de EU in haar geheel.

Momenteel is de gemiddelde Amerikaanse **invoerheffing** op goederen vanuit de EU gelijk aan 2.1%.¹ Maar er circuleren geruchten dat Trump die tarieven wil verhogen. Volgens een recent artikel in het internationale tijdschrift *The Economist* (January, 2017) is Trump van plan de invoertarieven in elke sector te verhogen tot 5%. Maar Trump zou mogelijks nog veel verder

kunnen gaan omdat de autonomie van de president in Amerika inzake handelsbeleid tamelijk groot is. Onder bepaalde omstandigheden is het zelfs mogelijk dat de president, weliswaar voor een korte periode, de invoertarieven optrekt tot 15% (Trade Act, 1974).

In deze studie gaan we ervan uit dat het optrekken van de **tarieven tot 5% het meest waarschijnlijke scenario** is. Maar daarnaast beschouwen we ook wat er zou gebeuren onder een meer protectionistisch regime met invoertarieven per sector tot 15% als de hypothetische bovengrens.

Om na te gaan wat het effect hiervan op de tewerkstelling in België en geheel Europa zou zijn, berekenen we eerst het aantal mensen in elke Europese lidstaat die werken voor de directe of indirecte export naar de VS.

De VS is de vijfde belangrijkste handelspartner voor België en vertegenwoordigt ongeveer 5% van de Belgische buitenlandse handel. Maar als we enkel de directe export vanuit België naar de VS bekijken, onderschatten we in grote mate het belang van de Amerikaanse markt. België exporteert immers ook 'onrechtstreeks' naar de VS, via derde landen. Bijvoorbeeld als een Belgische staalfabriek staal naar Duitsland exporteert, waar het vervolgens verwerkt wordt in Duitse auto's, die op hun beurt naar de VS worden geëxporteerd: dit is een vorm van onrechtstreekse export van België naar de VS. Ook aan deze onrechtstreekse export zijn Belgische jobs verbonden.

---

¹ Deze invoertarieven zijn dezelfde voor elk EU-land waaronder ook België. De EU, als lid van de

Wereldhandelsorganisatie, betaalt het Most-Favored-Nations-invoertarief bij invoer in de VS.

Om het volledig aantal jobs die van de export naar de VS afhangen in kaart te brengen, maken we gebruik van een relatief nieuwe dataset die toelaat om **input-outputlinken** tussen verschillende sectoren en tussen verschillende landen voor goederen en diensten te berekenen: de Wereld Input-Output Tabellen, (WIOT)². In het voorbeeld kan het Belgische staal beschouwd worden als input in de Duitse autosector. En zo willen we alle input-outputlinken monitoren op basis van de WIOT.

Ook zorgen we ervoor dat de jobs gerelateerd aan de ertsontginning voor het Belgische staal niet opduiken in onze Belgische jobberekeningen. De studie houdt met andere woorden enkel rekening met de **binnenlandse toegevoegde waarde**. Doordat we ook de input-outputlinken en de binnenlandse toegevoegde waarde incalculeren, is deze studie veel nauwkeuriger dan andere simulaties.³

Hoewel België en Europa ook veel diensten naar de VS exporteren, is er **momenteel enkel sprake van hogere invoertarieven op de invoer van goederen**. In deze studie veronderstellen we daarom dat de export van diensten die rechtstreeks of onrechtstreeks vanuit België naar de VS verstuurd worden, ongewijzigd blijft. Echter, de diensten die gebruikt worden in de productie van goederen zullen wèl beïnvloed worden door een eventuele tariefstijging.

Als de export van goederen daalt door hogere Amerikaanse invoertarieven, dan zullen er ook jobs sneuvelen in dienstensectoren die de export van die goederen ondersteunen. Dit betekent dat we ook het banenverlies in die dienstensectoren in onze analyse moeten opnemen.

Voor België ontdekte onze studie dat er ongeveer **54 000 jobs verbonden zijn aan de rechtstreekse en onrechtstreekse export van goederen naar de VS**. Dit stemt overeen met ongeveer **1,2% van de totale Belgische tewerkstelling en 8,2 miljard dollar aan exportwaarde** (waarbij we enkel de binnenlandse toegevoegde waarde tellen). Wanneer de export vanuit België naar de VS daalt omwille van hogere Amerikaanse tarieven, zullen een aantal van deze exportgerelateerde jobs verdwijnen.

In het 'optimistische' scenario waarbij de Amerikaanse invoertarieven naar 5% verhogen, zullen ongeveer **1 200 banen in België verloren** gaan. Dit betekent een verlies van ongeveer **0,1% van het Belgische BNP**.

In het 'pessimistische scenario' met Amerikaanse tarieven tot 15%, verliezen we 5 000 Belgische jobs, of ongeveer 0,4% van het Belgische BNP.

---

² Wij gebruiken de meest recente versie met data t.e.m. 2014.

³ Zie bijvoorbeeld EU Commission, (2017), <http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/united-states/trade-in-your-town/>.

Hoewel dit verlies op het eerste zicht niet groot lijkt, mag het zeker niet onderschat worden. Als je weet dat de gemiddelde Belgische groei van de economie in de laatste vijftal jaren niet meer bedroeg dan ongeveer 1%, dan is zelfs het meest optimistische 'Trumpit'-scenario (naar analogie met 'Brexit') met een daling van het Belgische BNP van -0,1% niet klein te noemen.

Als we de berekeningen volgens dezelfde methodologie overdoen voor elke andere EU-lidstaat en vervolgens de totalen voor Europa in haar geheel optellen, dan blijkt dat er ongeveer **2,5 miljoen jobs in de EU verbonden zijn met de rechtstreekse en onrechtstreekse export van goederen naar de VS**. Een aantal van die jobs worden bedreigd bij een verhoging van de Amerikaanse invoertarieven.

In het 'optimistische' scenario met Amerikaanse invoertarieven tot 5%, zullen ongeveer **50 000 Europese jobs verloren** gaan. Dit betekent een verlies van ongeveer **0,09% van het Europese BNP**. In het 'pessimistische Trumpit'-scenario met invoertarieven tot 15%, zal de EU ongeveer 240 000 jobs verliezen, een verlies van ongeveer 0,4% van het Europese BNP.

Tabel 1: Jobverlies voor België en de EU in 2 scenario's

Amerikaans invoertarief	Banenverlies	
	België	EU
5%	1 200	50 000
15%	5 000	240 000

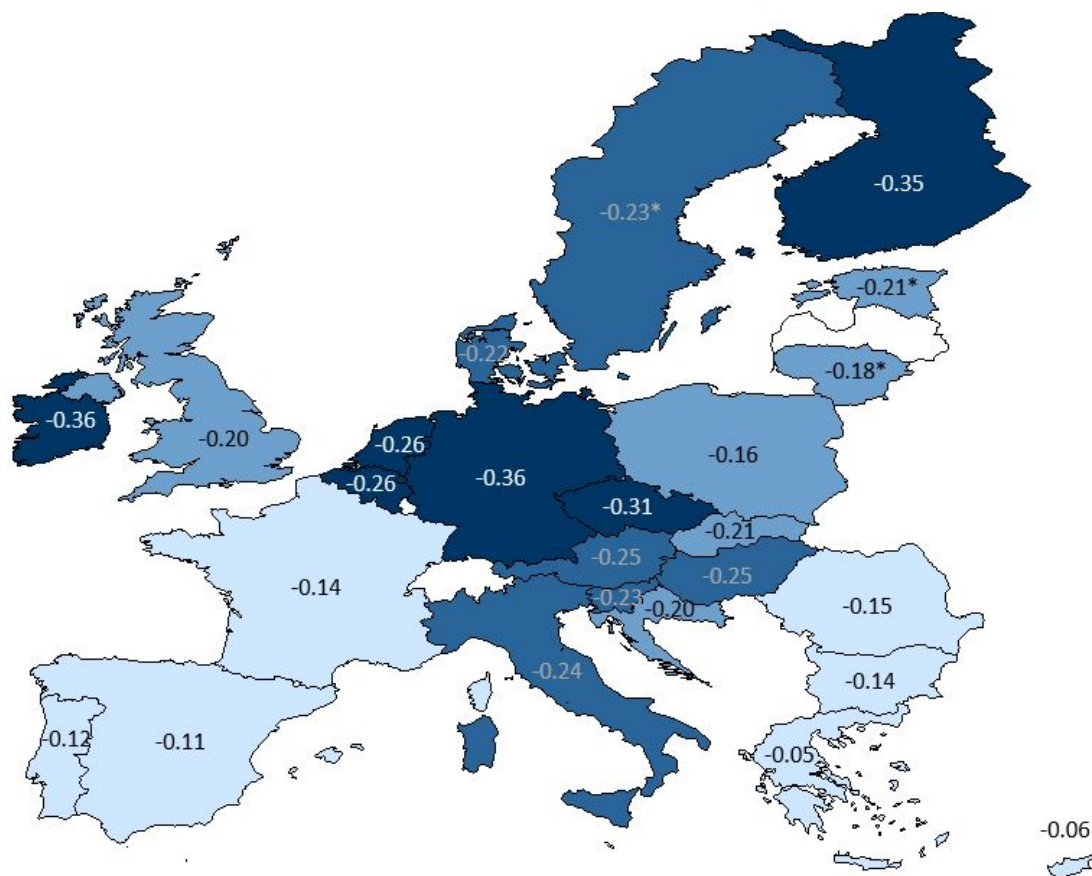
Tabel 2: Outputverlies voor België en EU in 2 scenario's

Amerikaans invoertarief	Outputverlies (in % van het BNP)	
	België	EU
5%	0,1%	0,09%
15%	0,42%	0,39%

Het totale banenverlies voor de EU kunnen we ook **uitsplitsen voor elke individuele lidstaat**. Als we het absolute jobverlies van een 'Trumpit' onder de loep nemen, vallen de klappen vooral bij de grote landen, met Duitsland op kop.

Een meer correcte benadering, neemt echter de grootte van een land in rekening. Berekenen we hoeveel jobs er in elk land verloren gaan per 1 000 leden van de actieve bevolking, dan vinden we meer vergelijkbare aantallen: bijvoorbeeld **voor België zouden per 1 000 actieve werknemers, 0,26 werknemers hun job verliezen** bij hogere importtarieven. En **Duitsland en Ierland worden relatief het hardst getroffen, met 0,36 banen die er per 1 000 actieve werknemers verloren** gaan. Griekenland daarentegen zal bijna geen jobs verliezen bij een toegenomen Amerikaans protectionisme: het land exporteert beduidend minder naar de VS dan landen met een vergelijkbaar BNP in de EU. Hoe donkerder het Europese land op de kaart in Figuur 1 kleurt, hoe groter het jobverlies van 'America First!'.

Figuur 1: Banenverlies per 1 000 actieve werknemers per EU-lidstaat

Index: Employment loss per 1000 active employees, 2014

Bron: Eigen berekeningen op basis van WIOT en Eurostat

Voor deze landen-sectoren (Nace rev.2) bevat Eurostat geen tewerkstellingsdata: Estland: C19, C21, C24, C30, H51, K66; Letland: C19; Zweden: C20, C21, H52, H53, M71, M72; Malta, Letland en Luxemburg misten te veel sectoren en werden bijgevolg verwijderd.

De verschillen tussen de Europese lidstaten worden door een aantal factoren bepaald. Ten eerste, door de **mate waarin elke lidstaat geconnecteerd is met de Amerikaanse economie**, door het aantal werknemers dat betrokken is bij de directe en indirecte export van goederen naar de VS. Dit verschilt sterk per land⁴. Ten tweede verschilt ook de **sectorale compositie van de export per EU-lidstaat**. Zo zal

het Verenigd Koninkrijk bijvoorbeeld relatief meer diensten uitvoeren naar de VS, terwijl de Italiaanse economie veeleer gericht is op de export van industriële goederen. Tot slot speelt ook de arbeidsintensiviteit in de exportsectoren mee. Zo exporteert Italië vooral arbeidsintensief textiel naar de VS, terwijl het VK meer kapitaalintensieve machines en uitrusting naar Amerika uitvoert.

⁴ In de onderzoekspaper van VIVES construeren we op basis van de WIOD, een index van 'interconnectedness met de VS-economie' met een waarde voor elk EU-land dat ons

toelaat om EU-lidstaten te rangschikken volgens interconnectedness.

Vlaams Instituut voor Economie en Samenleving
Waaistraat 6 - bus 3550
3000 Leuven, België

Hylke Vandenbussche
University of Leuven
hylke.vandenbussche@kuleuven.be
016 32 69 20

William Connell
University of Leuven
william.connell@kuleuven.be
016 37 45 29

Wouter Simons
University of Leuven
wouter.simons@kuleuven.be
016 37 43 58

Elena Zaurino
University of Leuven
elena.zaurino@kuleuven.be
016 32 51 60

De VIVES Briefings stellen zich tot doel het debat over de economische en maatschappelijke ontwikkeling van regio's te stofferen. Dit doen ze door middel van korte bijdragen van de hand van eigen en geaffilieerde onderzoekers. De briefings zijn veelal gebaseerd op lopend fundamenteel onderzoek.

Een elektronische versie van de briefings is beschikbaar op de VIVES-website:
www.feb.kuleuven.be/VIVES